

Joroisten kunnanhallitus vaatii Tukesin 23.11.2021 myöntämän malminetsintäluvan kumoamista seuraavilla perusteilla:

1) Päätös on Kaivoslain 46.1 §:n 7 kohdan vastainen. Sekä Joroisten kunta, että Varkauden kaupunki ovat vastustaneet malminetsintäluvan myöntämistä. Vedenoton turvaamisen on Kaivoslain 46.1 §:n 7 kohdan mukainen pätevä syy hylätä malminetsintälupa. Päätöksessä ei ole esitetty erityistä syytä luvan myöntämiselle Vekselin alueelle.

2) Päätös on kaivoslain 11 §:n vastainen. Hanke on yleistä etua loukkaava. Lupa-alueen ulottuminen alueellisesti merkittävän Syvänsinpään vedenottamon vaikutusalueelle ja kallion poraaminen samalla pohjavesialueella voi aiheuttaa yleisen edun loukkaamista vaarantamalla vedenotto toiminnan sekä aiheuttaa pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen Hankkeesta saatavaa hyötyä ei voida pitää huomattavana yleiselle edulle koituihin menetyksiin verrattuna. Kaivoslain 11 §:n mukaan malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

3) Päätös on puutteellinen ja lupa-asiassa on menetelty puutteellisesti:
- Hankealue sijoittuu valtion tiealueiden naapuriin (vt 23, Maavedentie), jolloin hakemuksesta olisit tulleet kuulla Pohjois-Savon ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri vastuualueella sekä lausuntoa olisi tullut pyytää myös Etelä-Savon maakuntaliitolta, sillä maakuntakaavassa on pohjavesialueelle suunnittelumääräys pv 4.273 (kaivoslaki 37 §, vna kaivostoiminnasta 25 §)
- Päätöksen liitteistä puuttui Keski-Savon Vesi Oy:n hallituksen lausunto 20.3.2019 ja Varkauden kaupungin hallituksen lausunto 18.3.2019 § 77. Päätös on puutteellinen koska ko. lausuntoja ei ole otettu huomioon.
- Määrätty 2 000 euron vakuus on riittämätön toiminnan sijainti huomioon ottaen.

Joroisten kunta pitää vaadittua vakuutta täysin riittämättömänä, kun toimitaan vedenotto toiminnan vaikutuspiirissä. Vakuuden tulisi kattaa malminetsintätöistä mahdollisesti työaikana aiheutuneet haitat, mutta myös mahdolliset myöhemmin vasta esiin tulevat haitat.

- Tukesin perustelu käyttämättä jätetyistä vakuuksista ei voi olla riittävä perustelu sille, että Vekselin tapauksessa vakuus jätetään riittämättömäksi tai että ei tulisi tilannetta, etteikö vakuutta tulisi tarve käyttää lupamääräyksestä 11 huolimatta. Tukesin päätöksen kohdassa Tukesin kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Ei ole vastattu saapuneisiin muistutuksiin, Joroisten kunnan, Varkauden kaupungin, Keski-Savon Vesi Oy:n tai Keski-Savon ympäristölautakunnan lausuntoihin, erityisesti Kaivoslain 46.1 §:n 7 kohdan soveltamisesta.

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kulanhuudontalupaa sekä kaivosalueenastuslupaa koskevassa päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin

päätökseen. Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. (Kaivoslain 56 §:n 1 mom.)

- Päätöksen tiedot kairaustoimintojen sekä lupa-alueen sijoittumisesta Tervaruukinsalon 1E-luokan pohjavesialueelle ovat puutteelliset. Lupa-alue ulottuu Tervaruukinsalon 1E-luokan pohjavesialueelle ja sen muodostumisalueelle, Syvänsinpään vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle (Vesiyläoikeuden päätös 28.5.1996 N:ro 79 / 1996) ja Syvänsinpään vedenottamon vaikutusalueelle (Virtausmallinnus 2014).

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Yleiset perustelut malminetsintäluvan kumoamiseksi:

Joroisten kunta viittaa aiemmin antamiinsa lausuntoihin hankkeesta (Kunnanhallitus 18.3.2019 §53 ja 17.6.2019 §116).

Pohjavesialueille kohdistuvan kallionpóraamisen riskit on tunnistettu jo energiakaivojen osalta. Aluehallintovirastojen, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytäntö on yhdenmukaistunut siten, ettei pohjavesialueille ole myönnetty energiakaivojen rakentamista koskevia lupia. Energiakaivohankkeesta saatava hyöty ei ole huomattava verrattuna siitä yksityiselle tai yleiselle edulle aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna eikä erityisesti yleiseltä kannalta katsottuna. Energiakaivohanke voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia, ottaen huomioon myös varovaisuusperiaate. (Vuosikirjapäätös KHO:2019:37).

Lisäksi samalle Tervaruukinsalon Vekselin alueelle on hylätty vesilain mukainen hakemus maa-ainesten ottamiseksi (20.11.2018 ISAVI/1468/2017 ja VhO päätös 07.04.2021 nro. 21/0013/1), jossa todettiin, että hanke voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää ja tämä muutos voi huonontaa pohjaveden käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä, eikä hankkeesta saatavaa hyötyä voida pitää huomattavana yleiselle edulle koituihin menetyksiin verrattuna.

Joroisten kunnan näkemyksen mukaan alueellisesti erittäin merkittävälle vedenhankinnan alueella malminetsintä ei ole hakijan osalta järkevää resurssien käyttöä, sillä aluetta tullaan suojelemaan vedenoton tarkoituksiin. Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisesti pohjaveden pilaaminen ja myös sen vaarantaminen on kielletty.

Malminetsinnän lupahakemuksia laatiessa hakijan tulisi selvittää alueiden herkät alueet paremmin ja rajata ne pois, jolloin ennalta voisi ehkäistä Vekselin alueen kaltaiset tilanteet, jossa itse hakemus, että siitä tehty päätös aiheuttavat perustellusta syystä kaivosalalle vastustusta eri viranomaistahojen sekä muiden toimijoiden puolelta.